

2. การตั้งราชวงศ์สุโขทัย

การตั้งราชวงศ์สุโขทัย หรือที่เรียกกันเป็นสามัญว่า วงศ์พระร่วงนั้น ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์ ได้เก็บความจากศิลาจารึกวัดศรีชุม (หลักที่ 2) ว่า “.....ผู้ตั้งราชวงศ์มี 2 คนด้วยกัน คือพ่อขุนผ้าเมือง 1 พ่อขุนบ้านกลางท้าว 1 ได้ช่วยกันตั้งราชวงศ์ขึ้น เมื่อ พ.ศ. 1800 พ่อขุนผ้าเมือง เป็นลูกของพ่อขุนศรีนาวนำถม ซึ่งเป็นเจ้าเมืองสุโขทัย แต่ครั้งนั้น เมืองสุโขทัย เห็นจะเป็นเมืองประเทศราชของขอมอยู่”

“พ่อขุนผ้าเมืองนั้น พระเจ้ากรุงกัมพูชาพระราชทานนามว่า กมร เองอัญ ศรีอินทราปตินทราทิกย์ แลได้พระราชทานพระธิดาพระองค์ 1 ทรงพระนามว่า สิทรมหาเทวี พ่อขุนผ้าเมืองเป็นเจ้าเมืองราช เมืองนี้จะอยู่ที่ไหนยังสงสัยอยู่ แต่ข้าพเจ้าเข้าใจว่า คงอยู่ใน ทิศตะวันออกของเมืองสุโขทัย บางทีจะอยู่ริมแม่น้ำสัก”

ส่วนพ่อขุนบ้านกลางท้าว นั้น เป็นเจ้าเมืองบางยาง ครั้งนั้นเมืองสุโขทัยมีข้าหลวง เขมรชื่อไซลญาลำพง เป็นผู้รักษาเมือง หรือสำเร็จราชการอยู่ พ่อขุนบ้านกลางท้าวผู้เป็น มิตรสหายของพ่อขุนผ้าเมือง ที่แรกจะเป็นเพราะเหตุใดไม่ปรากฏ สองสหายนั้นจึงได้ตั้งใจตี เมืองสุโขทัย บางทีจะเป็นเพราะพ่อขุนศรีนาวนำถมสิ้นพระชนม์ลงในเมืองสุโขทัยก็เป็นได้”

“ที่แรกพ่อขุนบ้านกลางท้าวได้เมืองศรีสัชนาลัย ส่วนพ่อขุนผ้าเมือง เมื่อได้ เมืองบางขลังแล้ว ก็นำพลมาทางเมืองราช เมืองศรีสัชนาลัย ถึงเมืองสุโขทัย ส่วนข้าหลวง ขอมได้ต่อสู้เป็นสามารด แต่ไม่อาจสู้ได้ ต้องยอมแพ้แล้วทิ้งเมืองสุโขทัยไป”

“เมื่อสองสหายได้เมืองสุโขทัยแล้ว พ่อขุนผ้าเมืองได้นำพลออก แลได้อภิเษก พ่อขุนบ้านกลางท้าวให้เป็นเจ้าเมืองสุโขทัย ถวายพระนามของคนที่ได้รับพระราชทานจาก พระเจ้ากรุงกัมพูชาว่า “กมรเองอัญศรีปตินทราทิกย์” ในตอนต้นศิลาจารึกของพ่อขุนราม- คำแหง เรียกโดยย่อว่า ศรีอินทราทิกย์ เป็นพระนามราชบิดาของพ่อขุนรามคำแหงนั่นเอง พ่อขุนศรีอินทราทิกย์ ซึ่งเป็นปฐมกษัตริย์ในราชวงศ์สุโขทัยนั้น ในหนังสือชินกาลมาลินี แลสิหิงคนิทาน เรียกว่า โรจราช หรือ สุวัจราช คือพระร่วงนั่นเอง”

“พ่อขุนศรีอินทราทิกย์มีโอรสด้วยกันชื่อยานนามว่า นางเสือง 3 องค์ องค์ที่ 1 สันชีพิทักษ์เสียแก่ยังเยาว์ อีกองค์ 1 ได้เสวยราชย์ทรงพระนามว่า บาลเมือง ในหนังสือ ชินกาลมาลินีแลสิหิงคนิทานเรียกว่า ปาลราช องค์ที่ 3 คือพ่อขุนรามคำแหง.....”

(ประชุมศิลาจารึกสยาม ภาคที่ 1 หน้า 13-14)